

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

PROBLEME SOCIALE ȘI ECONOMICE.*)

De *Ioan I. Lăpădatu*, profesor.

(Urmare)

„Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta“.

Permiteți-mi numai să ilustrez necesitatea acestor fel de cercuri și conveniri cu câteva exemple.

În timpul din urmă s'au întâmplat evenimente economice și financiare de o importanță deosebită. Astfel întreaga lume a fost și e preocupată de chestiunea convențiilor vamale și comerciale. În nemijlocita noastră vecinătate s'a elaborat un tarif vamal, a cărui aplicare chiar și în cas de se isbutește a se încheia o convenție vamală mai favorabilă cu țara vecină, toți mărginenii noștri vor fi grav loviți în interesele lor economice. Ei bine dacă s'ar fi aflat și la noi doi trei bărbați cu tragere de inimă și cu pricepere să studieze pe de o parte tariful vamal, referințele de dincolo, pe de altă parte să caute să cunoască bine referințele economice ale

*) Conferință ținută Duminică în 12 Iunie s. n. 1904, cu ocazia adunării generale a despărțământului I (Brașov) al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român și reproducă din broșură tipărită cu cheltuielile aceluiași despărțământ

F O I Ț A

Scrisoare deschisă.

Salutul d-lui Mocsonyi.

Domnul *Alexandru Mocsonyi* a salutat adunarea generală a Asociației cu o frumoasă scrisoare, care a fost primită cu zgomotoase aclamări la adresa domnului *Mocsonyi*. Dăm acum și noi în întregime scrisoarea, care e de următorii cuprins:

Onorată adunare generală!
Domnule president!

Asociațiunea serbează de astădată o serbare rară și — amăsurat pregătirilor în stil mare făcute — chiar grandioasă: Inaugurarea festivă a muzeului nostru istoric și etnografic.

Muzeele se aranjează în categoria insti-

acestor mărgineni, poate că tot s'ar fi aflat și pentru acești oameni vre-o modalitate de scăpare, le-am fi putut da vre-un sfat ori le-am fi putut îndrepta atențiunea către vre-o altfel de de ocupație. Așa o să zicem: »nu s'a mai putut face nimic«, fără să fi cugețat serios, în adevăr așa-i ori ba?

Sunt de lipsă aceste conveniri și pentru cultivarea și instruirea noastră reciprocă. Să vedeți. Un factor de competență în viața noastră economică sunt a se considera băncile noastre. Asămănați însă activitatea acestor bănci cu activitatea băncilor moderne, și veți vedea că pe când ale noastre se ocupă aproape exclusiv cu mijlocirea de credit, pe atunci la băncile moderne mijlocirea creditului a căzut pe planul al doilea și o mare parte din activitate o desvoltă pentru înlesnirea producției și circulației bunurilor reale. Nu veți găsi cap luminat, economist ori financiar de valoare care să nu admită noua direcție, ba ce e și mai mult bărbați vărsați în ale științei și în practica vieții la toată ocaziunea își ridică cuvântul pentru propovăduirea noii misiuni a băncilor moderne.

tutelor culturale mai înalte. Intemeierea unor asemenea institute constituie un eveniment important și înseamnă în viața culturală a popoarelor cu drept cuvânt o istorică peatră de damarcare, căci dovedeste că s'a trezit deja interesul și pentru trebuințele culturale mai înalte. În măsura potențată revine însă această importanță istorică serbării noastre inaugurale după ce poporul nostru se află încă așa zicând pe pragul culturii sale naționale.

Firește, nu din vina sa!

Nu există doar în patria noastră popor, care ar fi avut o luptă de existență atât de grea ca poporul român. Veacuri pline de vifore și furtuni au apăsător greutate de plumb asupra acestui popor. Părăsit de lamura elementelor sale conducătoare, aruncat secol de-a rândul fără apărare în calea valurilor devastatoare ale popoarelor barbare și — prin o uniune, fără păreche în istoria,

Ce ocazie bună ni-ar da și nouă amintite conveniri pentru studiarea operațiunilor de bancă, dar cu deosebire pentru studiarea fluctuațiunii și mișcării capitalurilor, nu mai puțin pentru studiarea politicii de bancă. Tot asemenea împreună s'ar putea analiza rapoartele și bilanțele băncilor străine și s'ar putea face studii comparative de mare folos.

În fine, cine ar putea enumăra acum toate câte s'ar putea face! Alții merg și mai departe: se împrăștie în lume se ocupă, studiază, ear rezultatele studiilor făcute le comunică în astfel de cercuri și conveniri.

Noi, brașovenii, suntem zilnic pe valea Prahovei, dar pentru aceia cine s'a gândit să studieze adevărata însemnătate a acestei văi, industria și comerțul ei. Să știm și noi ce operațiuni să fac, cine le fac, în ce proporție lucrează capitalul străin și cari sunt avantajele ce le oferă? Au trebuit să vină nemții, francesii și englesii și americanii să-îie folosul și noi — o palmă de loc numai — să admirăm numai vilele și zidurile fabricelor.

a celor trei națiuni compatriotice ale sale — dezbrăcat până la nuda existență chiar și de dreptul său de om, a căzut acest popor pentru un alt șir de secol în o stare de letargie națională.

Dar' dacă acest popor cu toate aceste s'a trezit din somnul său secular prin zorile erei libertății popoarelor, înviat, ca și din morminți, din ruinele medievale la viață nouă în neștirbita integritate a individualității sale naționale, ca inspirat de schintea divină a conștiinței sale raționale să pornească cu vigoare juvenilă pe căile culturii moderne, apoi este aceasta o probă eclatantă a vitalității care ne luminează acum din noaptea întunecoasă a acelu trecut posomorât ca și o stea strălucitoare și mult promițătoare, căci în aceasta vitalitate indestructibilă residă puterea elementară a aspirațiilor noastre naționale culturale.

E drept că astăzi n'avem putință a ne arunca în afaceri străine, dar va veni vremea, c'o să trebuiască să ne mișcăm și pe alte terene, căci cu simplele noastre operațiuni de bancă cu greu vom putea susține concurența băncilor străine; va veni vremea — îndată ce se pune și la noi baza unei activități economice mai conștii — când băncile noastre vor fi chemate să ieie rolul băncilor moderne, înlesnind producțiunea și circulațiunea, angajându-se în întreprinderi comerciale și industriale.

Admit, vor fi și la noi bărbați, cari s'or fi ocupând și vor fi în curent cu marele progrese ale operațiunilor de bancă, dar câtăva vreme nimic nu se dă pe sama publicului mare, aceste cunoștințe sunt pentru noi un capital de puțină valoare. La noi numai poate fi vorba numai de indivizi bine pregătiți. La noi e lipsă ca acea parte a publicului nostru, care se dedică carierilor practice să fie crescută să cugete și să simtă în sensul ideal al vieții reale, căci numai așa vom putea deveni oameni de inițiativă și de întreprindere. În aceste ar consta, domnilor, reforma ce trebuie întreprinsă pentru organizarea vieții noastre social economice.

Și acum după-ce de sigur a-ți înțeles, că acel centru românesc de care v'am amintit și din care ar putea porni cu succes o astfel de mișcare intelectuală e orașul d-voastră, Brașovul, permiteți-mi să fac o mică digresiune. Nu știu de ce, când cuget la această reformă în viața noastră socială, gândul mă poartă înapoi la acea epocă plină de mărire când o mână de entusiaști brașoveni, înțelegând spiritul timpului și nevoile poporului, au pus temei acestui centru

Iar' în legitimitatea incontestabilă a acestor aspirațiuni zace puterea lor morală. Căci, iarăși putem zice, că în patria noastră, și poate chiar departe peste marginile ei nu există popor, ale cărui aspirațiuni culturale ar fi mai legitime, decât cele ale poporului român. Nu există aspirațiuni mai inofensive decât acestea; nu există aspirațiuni, de cari ar sta mai departe orice tendințe agresive, decât acestea. Nu în sarcina altora, nu cu vătămarea și păgubirea drepturilor și libertăților altora, ci numai cu mijloacele propriului fond de viață voim să realizăm aceste aspirațiuni, respectând strict toate stăruințele legitime ale altora, reclamând însă și pentru noi aceeași respectare a stăruințelor noastre similare; voim a realiza aceste aspirațiuni ale noastre, nu numai în propriul nostru folos ci și spre binele și mărirea patriei. Și legitimitatea unor asemenea aspirațiuni este ne-reșit incontestabilă,

de cultură națională, de unde timp de mai bine de-o jumătate de veac, s'a putut adăpa atâta lume românească. Cât de mulțumiți ar trebui să fie brașovenii că tot lor li-e rezervată soarta ca astăzi, când necesitățile ni-s altele, când idealul nostru e tocmai consolidarea noastră social-economică, s'ar hotărî să facă un nou început și prin înființarea unui cerc pentru științele sociale și economice ar pune temeiul unei noue școale, de unde să pornească cunoștințele și ideile, cari să înlesnească și să pregătească pe acest horopsit popor la lupta pentru existență. Se va lega atunci de numele Brașovului, pe lângă epoca de glorie a lui Coresi și Popasu, un al treilea titlu de recunoștință, dar și de cinste, de virtute și de mândrie românească!

V'am spus, d-lor, că pe lângă aceste probleme de ordin general, ni-se mai impun și probleme de ordin individual: o activitate mai viozie, mai chibzuită și cu mai multă pricepere pe toate terenurile de acțiune economică. Căci ori cine ar privi nepreocupat pe singuraticii nostri comerșanți, industriași ori întreprinzătorii în activitatea lor individuală, ar trebui să constate, că ne mișcăm, într'o sferă prea îngustă și uzăm de mijloace învechite și nepotrivite. Și pentru-ca să vă dovedesc aceasta, v'ași putea aduce exemple câte voiți din toate părțile locuite de Români. Nu mă voi duce însă prea departe, ci voi rămânea la relațiile noastre locale.

O apariție îngrijitoare pe piața Brașovului e situația grea și puținilor noștri negustori din Scheiu. Odinioară cei 6—7 importatori de pește stăpâneau aproape toate târgurile Ardealului. În

Ei bine, un popor de o asemenea vitalitate și cu aspirațiuni de o asemenea legitimitate poate privi liniștit cu credință în viitorul său. Și — sunt convins — că poporul român, pe lângă toate greutățile firești împreunate cu această mare problemă culturală, și în ciuda diferitelor piedeci artificiale încă existente, va da înainte din succes în succes, a măsurat împrejurărilor, când mai repede, când mai încet, dar' totdeauna cu pas sigur.

Unui asemenea succes frumos este dedicată și această frumoasă și importantă serbare

Un succes este acesta, care doar' ne îndreptățește a spera și alte succese. Dar' nu din singuraticile succese — ori cât de îmbucurătoare ar fi ele — ci din credința în Dumnezeu și din iubirea de neam își trage poporul român nădejdea într'un viitor

timpul din urmă însă, cu deosebire în anul acesta, au avut mult de luptat cu concurența străină. Și era de prevăzut căci pentru cine cunoaște situația, nu va fi lucru de mirat.

(Va urma)

An nou școlar.

Iată cu ajutorul lui Dumnezeu cu 1-ma Sept. s'a început un nou an școlar pentru tinerimea noastră. Multă grije au cu deosebire părinții copiilor la începutul unui an școlar cu înscrierea școlărilor pe la diferitele institute de învățământ, cu taxe școlare, cu procurarea de vestimente necesare și cărți de școală, dar toate acestea le uită, dacă sunt înzestrați cu copii buni, ascultători, religioși-morali, diligenți cu minte și păstrători.

Din astfel de fii ai națiunii așteptăm a se face și formă viitorul nostru, căci ei sunt speranța neamului nostru, a deveni cetățeni credincioși și harnici ai patriei, agenți luminați ai bisericii și ai tuturor instituțiilor de cultură, literatură și de institute financiare-economice. Vedem azi, că numai prin școală poate progresa un popor, poate a-și câștiga mai ușor mijloacele de existență și de înflorire.

Nicăirea în Europa nu se recere așa multă prestare pentru cauza școlară, ca în Ungaria, căci fiind ea compusă din elemente eterogene, din diferite ginți și națiuni, spiritul de emulațiune este mai înfocat, ca în alte state și soarta noastră bântuită depinde dela factori prudenți, studiați și cu caractere curate, care toate numai în

mai frumos. Și aici se confirmă de nou adevărul concepției creștinești, că din credință și iubire răsare nădejdea.

Planeze deci genii acestor virtuți cardinale creștinești și asupra serbării noastre inaugurale, și când acești genii cu bătaia aripelor lor aduc în vibrație atmosfera națională, resimtă cu nobilă înșuflețre toate inimile românești — ori unde s'ar afla — aceste vibrațiuni, căci serbarea aceasta este o serbare națională istorică.

Eu însă — de-și spre marea mea părere de rău reținut prin debila mea sănătate — sunt cu tot sufletul în mijlocul d-voastră.

Birchiș, August 1905.

Alex. Mocsonyi.

școală și ear în școală se cultivă și se cualifică. Acum chiar când se discută la noi în țară cestiunea votului-ni-versal este o condiție și nequa non de a țvrăța serios la școală chiar și alte limbi necesare în afacerile noastre vitale. »Susinimile«. Cu inimă curată să începem a intra pe treptele Sionului și în palatele muzelor, să dovedim, că poporul nostru român e conștiu de chemarea sa în această lume, este de origine română și nici-odată să nu rețerăm, când este vorba de promovarea intereselor culturale pe toate terenurile, ca să arătăm lumii întregi, că mâne vom fi mai mult decât astăzi, numai prin școală putem dovedi, prin ea vom ajunge un viitor mai fericit și ne vom apropia de profeția lui Bolintianu: »Viitor de aur românimea are și îi prevăd prin secolii a sa înaintare«. Prin școală vom ajunge la ziua cea dorită, ziua de pace, de tărie și de glorie iubită, meritată de neamul nostru românesc, așa zicând la falnicul viitor.

Comunicațiuni

Dela

„Reuniunea de agricultură din c. Timiș“

Din Raportul anual al Reuniunii de agricultură din comitatul Timiș.

(Continuare).

Cultura vitelor.

Având prăsirea și creșterea rațională a vitelor pentru economii noștri o mare însemnătate, reuniunea nu a cruțat nici o osteneală, pentru a da economilor din comitatul Timiș tot ajutorul posibil la sporirea economiei de vite.

Ca economii să aibă îndemn de a prăsi și crește vite frumoase, reuniunea a aflat de bine, a aranja în primăvara anului acesta o expoziție de tauri împreună cu premiere în Timișoara precum a aranjat și în anul trecut o astfel de expoziție ear în comunele Liebling, Statora și Merczyfalva reuniunea a aranjat premiere districtuale de vite.

Premierile aranjate în luna Mai a anului trecut în comunele Liebling și Statora au reușit foarte bine. Cu ocaziunea premierei din Liebling s'au împărțit 25 premii în bani în valoare de 287 coroane și 36 diplome de laudă și recunoștință.

Premii în bani s'au distribuit mai mult proprietarilor mici, iar diplome proprietarilor mari, cari au expus vite frumoase.

La premierea din Statora nemțească s'au împărțit 21 de premii în valoare de 241 coroane și 7 diplome de onoare și recunoștință.

Pe lângă succesul material, ce l'au dobândit economii noștri cu ocaziunea acestor 2 expoziții de vite, trebuie să recunoaștem și rezultatul moral al acestor premiere, dându-li-să economilor mici ocaziunea a face cunoștință mai aproape cu proprietarii mari din comitat și a auzi cu ocaziunea banchetelor obicnuite la astfel de premiere sfaturi bune dela economii experți din economia rațională.

Ce privește expoziția de vite aranjată în toamna trecută în comuna Merczyfalva la aceasta expoziție s'au adus din cauza lipsei de nutreț din anul trecut vite mai puține și mai slabe decât la expozițiile din Liebling și Statora și s'au prezentat și comparători mai puțini ca la expozițiile de mai sus.

În 16 Martie a anului curent reuniunea a aranjat în Timișoara în locul obicnuit în apropierea grădinei sale de experimentare a II. expoziție de tauri împreună cu premiere. Pentru aceasta expoziție s'au prezentat 64 economi cari au expus 145 tauri. Materialul expus cu aceasta ocaziune a întrecut atât la număr cât și în privința calității materialul expus la I. expoziție aranjată în anul trecut, cu durere însă trebuie să constatăm, că tocmai din cauza marelui lipse de nutreț comunele s'au reținut de a cumpăra tauri de prăsilă, așa că abia 30 tauri și-au schimbat stăpânul.

Aceasta împrejurare nu a fost însă numai la expoziția de tauri din Timișoara bătătoare la ochi, ci și la expozițiile aranjate în comitatele vecine, unde încă să putea observa lipsa mare de cumpărători.

Cu ocaziunea expoziției sau pus la dispoziție premii donate de domnul ministru de agricultură, apoi celea din partea orașului Timișoara, și premiile »Reuniunii de agricultură din comitatul Timiș«.

Comisiunea pentru distribuirea premiilor s'a compus din reprezentanții specialiști ai reuniunii de agricultură din comitatul Timiș și din 4 delegați a orașului. La propunerea reuniunii de agricultură premii în bani sau împărțit numai economilor mici ear tauri proprietarilor mari au fost premiați cu diplome.

Comisia pentru distribuirea premiilor în frunte cu dl Viktor Gröftner, vice-președintele secțiunii pentru cultura vitelor a împărțit premii următorilor esponenti:

1 Lui Ion Chertia din Iezvin o mașină pentru tăiat pae.

2 Lui Toma Floerașiu tot din Iezvin un plug sistemul Sack.

3 Lui Ioan Dragonescu din Bazos un cântariu decimal.

4 Lui Dumitru Susman din Belinț un plug sistemul Sack.

5 Lui Petru Stefan din Bruckenau asemenea un plug sistemul Sack.

Premiile acestea sus numiți le-au primit la propria lor dorință în loc de premii în bani.

S'au mai distribuit afară de acestea încă 24 diplome de recunoștință.

Păstrarea pătlăgelelor roșii.

Pătlăgeaua roșie, (paradiza) numită în unele părți ale țării domadă sau tomată, este una din legumele cele mai întrebuintate în bucătăria noastră. Toate familiile bogate sau sărace se îngrijesc a avea pătlăgele roșii tot timpul anului, fie sub formă de fructe, fie ca conserve. — Cele mai întrebuintate conserve de pătlăgele roșii sunt turtele de pătlăgele și bulionul.

Credem deci interesant pentru cetitorii noștri a reproduce după revista »Agriculture nuvele« diferitele moduri de conservare a acestei legume.

Pătlăgele păstrate întregi. Trebuie alese pătlăgelele roșii de mărime mijlocie, care să nu fie prea coapte, dar să fie de-o culoare roșie și tari la pipăit.

Aceste pătlăgele se spală mai întâi bine, apoi se înțepă peste tot cu un ac de păr, să pun în borcane cu gîtul larg aranjându-le frumos. — Peste ele se toarnă apă puțin sărată. — După aceasta se astupă flacoanele în mod ermetic, și în această stare să pun într'un cazan cu apă. — Cazanul eu butelii cu tot se pun pe foc și să lasă să fiarbă 25—30 minute. După aceasta se ia cazanul după foc, și când apa din cazan rămâne numai caldă; se scot flacoanele punându-se la un loc ferit de curenți de aer, și punând pe deasupra flacoanelor o pânză până să răcește.

Prepararea extractului de pătlăgele. Sucul de pătlăgele fiind dulce întră curând în fermentațiune, el posedă o reacțiune foarte acidă și exală un miros tare când să evaporează. Separând sucul de miez cu ajutorul unui filtru, și uscând apoi miezul, el se poate păstra multă vreme dacă uscatul sa făcut repede.

Conservele de pătlăgele. Se pun pătlăgelele alese în borcane de sticlă și peste ele se toarnă un amestec compus din: o parte sare, o parte oțet și 8 părți apă.

Acest amestec trebuie să acopere bine pătlăgelele apoi se toarnă un strat subțire de unt-de-lemn, se astupă flacoanele în mod ermetic și se acopere

cu hârtie la gură legându-se cu sfoară și păstrându-se într'un loc reavăn.

Mijlocul cel mai practic și mai economic pentru păstrarea pătlăgelelor, mai cu seamă pentru trebuințele caznice este de a întrebuița saramura. Eată două rețete de saramură:

1) *Saramura simplă.* — Se disoalvă în apă rece sau de bucătărie atât cât poate să disoalve apa și apoi se încălzește bine ca saramura să se mai concentreze.

Saramura se lasă apoi să se răcească, când se toarnă peste pătlăgelele roșii puse deja în borcane sau flacoane. —

La punerea pătlăgelelor în borcane să aibă grija ca să nu se rupă coaja, și între pătlăgele se pune foi de stejar, de smeură sau alte plante. Deasupra pătlăgelelor se pune o bucată de lemn sau altceva ca să țină pătlăgelele afundate în saramură. —

Saramura să fie deasupra pătlăgelelor totdeauna de un strat de 5—6 cm. Peste saramură se toarnă un strat de unt-de-lemn, care împiedică evaporarea.

2) *Saramura aromatică* se prepară astfel: se ia 15 litrii de apă filtrată, 1 klg. sare vinată, 5 gr. coriandru, 5 grame de cimbru, 5 foi de dafin, și 5 cnișoare se fierbe timp de 15—20 minute, apoi se strecorează prin o pânză. Când saramura e rece se toarnă peste pătlăgele, și peste saramură se pune un strat subțire de unt-de-lemn.

Pătlăgelele de conservat se aleg de preferință din cele mici, cărnose și cu coadă; ear nu să aibă coada scoasă.

(Va urma).

Expoziția agricolă.

(Urmare și fine.)

Din ramul culturai vermicilor de mătăsă fiul dlui Alexandru Vlad din Mag a expus vermi de mătăsă, gogoase și un model de dăpănat mătăsă, care a și funcționat în decursul expoziției.

În acest despărțământ sunt expuse în miniatură: Un joagăr frumos lucrat, expus și donat Muzeului de comuna Gurariului, o piuă de oleu expusă și donată de com. Sibiel, o stână cu toate cele aparținătoare expusă și donată de comuna Săliște, o strungă donată de dl Ioan Chirca, al II lea notar în Săliște; apoi case și alte edificii economice expuse și donate de despărțământul „Dobra“ al Asociațiunii.

Afară de obiectele numite în acest despărțământ sunt expuse o mulțime de obiecte vechi de interes etnografic, unele donate Muzeului, anume:

din *agricultură*: seceri, coasă, coasa cu greble ș. a.

îmblăcii, greblă cu colții mari, vânturătoare, felează, ciur, măsuri vechi ca ferdela, mierța, copul ș. a.

coasa, teocul, cutea, furca, grebla ș. a. cruci de grâu ș. a.

apoi hechilă, pepteni cu dinții mari pepteni cu dinții mici, furcă de tors, furcă cu roată, răschitor, vârtelnițe, sucală, sapă, zimți ș. a.

Dl Ioan I. F. Negruțu din Blaj a expus harte referitor la aranjarea moșiei și altele cuprinzând icoana a diferite instrumente necesare în agricultură.

Din *economia vitelor*:

furcoiu, lopată, ș. a.;

hamuri, frâne, căpăstru, funii, șea, scară de încălecat, țasală, perie, biciu de cânepă, biciu de pele ș. a.;

șuștar, hurdoiu de ales untul, etc.; troacă de adăpat vitele, troacă de pâne, etc.;

colecțiune de numiri de vite, de oi, de cai, de câni etc.

din *cultura grădinei*: unele instrumente, ca s. e. arșeul, cosorul, fotografiile etc.

Păstoritul a fost foarte bine reprezentat prin stâna și strunga în miniatură de care am mai amintit, cum și prin o stână în mărime naturală și provăzută cu toate vasele și uneltele trebuincioase la gătirea cașului și brânzei, — expuse de comuna Poiana.

În stână sunt expuse:

mobiliar: scaun, masă ș. a.;

vase: căldări, ciubară, putini, găleți, strungărețe (ulcele), crintă, străcurătoare (de lână) ș. a.;

unelte: linguri, cuțite, foarfeci pentru tuns, ș. a.;

alte obiecte: arme de-ale ciobanilor, bățul, gluga, cojocul, fluierul, ș. a.

Comunitatea de avere dela Caransebeș a trimis o fotografie a atelierului școlii de industrie, unelte agricole în miniatură, grapă, furci, greblă ș. a.

Afară de aceste obiecte sunt expuse și alte obiecte vechi: vase de lemn mai ales, ciur, sfeșnice, opaite, lăcate, cumpene de lemne, cântar răvașe, fluere ș. a.

Vânatul este reprezentat bogat prin colecția dlui Petru Popovici din Brașov cu număroase animale sugătoare și pasări umplute cu piei de fiară, cu colecțiuni de insecte și fluturi, cu arme ș. a.

Pescăritul a fost reprezentat prin luntrițe și roci.

Preste tot: unii rami ai despărțământului ocupațiunilor agricole nu au fost prea bogat reprezentați; ceeace nsă nu s'a putut face acum din cauza

timpului cam scurt merit pentru pregătirea în scopul expoziției, sperăm că se va face în viitor, cu răgaz, așa cfi acest despărțământ al Muzeului să ea cât mai complet. Din »R. E.«

R. Simu.

Apărare împotriva alcoolismului.

(Urmare și fine)

Din cele de mai sus să mai poate vedea și aceea, că oamenii de rând beau mai mult rachiu, iar domnii mai mult vin și bere. Și dacă se cere pe cele mai multe locuri urcarea plății lucrătorilor de tot felul, de aceasta se vor bucura mai cu samă cărcimarii, de oare-ce s'a constatat, că cu cât lucrătorii au plată mai bună, cu atâta beau mai mult. Abaterile dela aceasta regulă sunt foarte neînsemnate.

Dar să nu creadă cineva, că doar numai la noi s'ar bea atâta. Nu! Doamne ferește! Nemții cei culți de pildă, numai bere beau de tot capul 125 litre ear rachiu face și la ei de tot capul de om 84 litre.

Concurința cea mare cu beuturi spirituoase se face la noi prin cărcime. Dacă un beutor nu mai capătă beutură în cărcima asta, să mută în cea de lângă ea. Din cauza asta apoi și cărcimarii trebuie se umble frumos cu bietivii ca să nu-i părăsească. Numărul cărcimelor ar trebui deci redus, de oare-ce sunt prea multe. Aceasta reducere ar avea urmare, că fiind cărcimele prea departe de beutori, acestora le-ar fi mai peste mână și astfel nu s'ar putea duce totdeauna îndată ce ies din casele lor sau vin dela lucru.

Copiilor sub 16 ani ar trebui interzisă intrarea în cărcime după beuturi precum și ducerea acelor acasă, de oare-ce s'a constatat, beutura e ispita cea mai mare și pentru ei. — »Ean să vedem, cum e rachiuul ăsta, pe care-l duc tatii și trag o dușcă din glajă, când ies din cărcimă s'au merg pe uliță și nu-i vede nime. În modul acesta apoi se dedau și ei de mici cu rachiu; se dedau cu atâta mai virtos, cu cât unii părinți nesocotiți îi mai imbie chiar și ei acasă să bea rachiu »că și lor li-să frige inima dupe el«, după cum zic ei. Ar trebui adusă deci o lege deosebită prin care să se pedepsească părinții cari își trimit copii după beuturi sau chiar le dau acelor să bea.

În legătură cu acestea ar trebui adusă o lege, prin care să se oprească vinderea beuturilor în Dumineci și sârbători, când după cum să știe, pe cele mai multe locuri, cărcimele gem de oameni, iar bisericile stau goale. Ar trebui adusă mai departe o lege, prin care

să se oprească cârcimele de tot, iar beuturile să se vândă și la noi ca în Rusia în trafice pecetluite, precum se vinde tăbacul și sarea.

Deși legea dela anul 1883 hotărăște, ca să nu să dea pe credit beuturi în preț mai mare de cât de 4 coroane, iar sumele mai mari sunt declarate de neincasavere, totuși cârcimarii ies de regulă prin gaura paragraturii numit, de oare-ce pentru sumele mai mari își fac obligațiuni și cambii cu cari apoi își pot scoate ori și ce datorie, fie aceea cât de mare. Ar trebui adusă deci o astfel de lege, prin care să se oprească cu totul vinderea beuturilor pe credit.

Dar fie legile cât de bune, dacă nu va păși și societatea mai inteligentă cu toată puterea cuvântului și a faptei împotriva acestui dușman de moarte al omenimei; împotriva alcoholismului; dacă preotul învățătorul, doctorul și alți inteligenți, nu vor arăta la toți privilegiul că la câți oameni nu li—s'au tras nefericirea pentru toată viața lor din cârcime, câți nu au nebunit din cauza beției, câți nu s'au jungiat și omorât în beție, câți n'au dat loc sau făcut alte fapte criminale, la câți nu li s'au vândut averile pentru cârcime, câți n'au luat lumea în cap din pricina acelor, câte familii n'au ajuns la sapă de lemn tot din cauza aceasta ș: a. — atunci puțin ne vor putea ajuta și cele mai bune legi. — Noi societatea trebuie să ne facem o lege mai bună ca cea făcută de guvern; trebuie să înființăm pretutindenea așa numitele societăți de temperanță sau abținere dela beuturile spirituoase: atunci vom vedea, că aproape o jumătate de miliard de coroane, ce o dăm pe beuturi în decursul unui an, de umplem punga cârcimariilor, o să rămână în punga noastră, în care și așa a intrat oftica, din pricina acestor doi ani de secetă și pârjol.

Pacea ruso-japoneză.

Revista filo-japoneză „*Ost-Asien*“ ocupându-se cu încheierea păcii zice, că Japonia nu și-a ajuns nici pe departe ținta ce și-o pusese înainte de începerea războiului, și astfel nici aurora unei păci cinstitute n'a răsărit încă. Nu va trece mult timp și făclia războiului se va aprinde din nou.

Gondsidan, 11 Septembrie. Eri la ora 1 s'a prezentat la garda de lângă drumul de fer un crainic de pace japonez c'un stindard alb și însoțit de 50 soldați. Crainicul a predat ofițerului comandant al gardei rusești o scrisoare a lui *Oyama* adresată lui *Linevici*, în care *Oyama* îl salută pe acesta și-i tri-

mite felicitări din incidentul încheierii păcii, rugându-l să trimită un delegat rus pentru a tracta asupra *armistițiului*. În scopul acesta *Oyama* a numit pe generalul *Fucusima* și ca loc de întrunire a propus stațiunea *Sakheca*.

Londra, 11 Septembrie. Liniștea s'a restabilit în Tokio. Mii de soldați cu baionetele trase au ocupat orașul. Locuințele ministrilor sunt păzite de patrulile de soldați. Telegramele trimise în străinătate sunt sever censurate: cauza este nemulțămirea cu tratatul de pace cu Rusia.

Tokio, 11 Septembrie. Turburările continuă. Masse mari de popor, însoțite de studenți și intelectuali traversează stradele, purtând făclii aprinse cu cari incendiază clădirile guvernului. Luptele pe strade au luat un caracter adevărat revoluționar. Poporul pretinde refuzarea ratificării tratatului de pace și ștergerea dărilor. Cea mai mare parte a cetățenilor aprobă prima pretenziune.

Baronul *Komura* s'a bolnăvit grav.

NOUȚĂȚI

Decorat. Maj. Să Impăratul și Regele *Francis Iosif I.* a decorat pe domnul *Ioan Stirca*, conțher de legațiune, originar din Bucovina, cu crucea de cavaler a ordului *Leopoldin*.

Congres antialcoholo. Luni s'a deschis în Budapesta al X congres antialcoolic internațional, la care lucră parte peste 600 de reprezentanți ai diferitelor state pentru a se consulta și a afla calea cea mai bună pe care se poate purta lupta cu succes în contra alcoholului. Sperăm, că congresul acesta nu se va încheia, ca alte congrese cu banchet și cu chef mare.

† **Mihail Stoica** învățător-director în penz. membru în direcțiunea institutului de credit „*Cordiana*“, etc. a răposat în 28 August (10 Septembrie) s. c. la 6 ore a. m. în etate de 74 ani, în al 47-lea an al fericitei sale căsătorii și al 8 lea an al binemeritatei sale penzionari, după un serviciu de 6 ani ca învățătoriu în Râșinari și de 34 ani ca învățătoriu-director la școala primară greco-or, din Săliște. Inmormântarea i s'a făcut Marți, în 30 August (12 Septembrie), la orele 2 p. m. în cimitierul bisericii mari din Săliște.

•Odihnească în pace!•

Notar public nou denumit. Dl. Dr. *Pa-chomie Avramescu*, deputat dietal, este denumit notar public la Alabunar (C. Torontal), astfel cercul electoral din Bocșa montană a devenit va ant.

Hymen. *Cornelia Dobrescu* și Dr. *Camil V. Velțian* anunță cununia lor pe 4/17 Septembrie a. c. la 4 oare p. m. în biserica gr.-cat. din Sasșebe.

Institut nou românesc. La 14 l. c. ținându-se adunarea generală a societății pe acții „*Industria*“ cu sediul în „*Deva*“, s'a constituit alegânduși o direcțiune pe 3 ani din 30 de membri și în comitetul de supraveghiere 8 membri. S'a constatat subscrierea de 1038 de acțiuni a 100 coroane, din care 30% daja solvite. Adunarea constituantă a fost prezidată de Rev. D. *Vasile Domșa*, proto-prezbiter din Orăștie. Director executiv s'a ales *August A. Nicoară* din Deva. Prezenți la adunare a fost peste 40 acționari, reprezentând 368 acțiuni. Dorim acestui institut economic-comercial, și industrial progrese favorabile.

Știri militare. Din cauza stadiului de ex-lex și neasentările din anul acesta, nu se vor ține controle cu rezerviștii în Octombrie și Noiembrie anul acesta.

Cionire sângeroasă între țărani români și ruteni. Din Cernăuți se telegrafiază că într-o întrunire populară ținută la 6 Sept. a. c. în orașelul *Siret* sub presidium deputatului dietal Dr. *Aurel Onciul*, s'a iscat o bătălie sângeroasă între țărani adunați. Țărani ruteni au atacat pe cei Români cu băte și petri. Intervenind gendarmeria, ordinea a fost restabilită.

Apărarea contra colerei. Ministrul un-guresc de interne a invitat municipiile să ia măsuri severe pentru păstrarea curățeniei și să ia toate măsurile necesare, ca nu cumva colera să pătrundă în țeară pe la granița nord-estică.

Dicționar de muzică. Dl. *Timoteiu Popoviciu*, harnicul profesor de cântări a edat cu acest titlu o carte în formă de vocabular, în care se explică terminii muzicali și are multe ilustrațiuni. Felicităm pe autorul!

Leac pentru galițe. Dl. *Nicolae Suciu* din Bertan a inventat o medicină pentru paserile de casă, când se bolnăvesc de umflătură de gușe, căreia li premerge galeșia lor, învinețirea crestei și a pieptului. Iată leacul: câte-va grame de pucioasă pisată și paprică măcinată, amestecate în făină de cucuruz, udate cu apă și turnate chiar cu sila pe gîtul găinei și al altor paseri bolnave, scăpându-le cu siguranță de moarte.

Incendiu. În 12 Sept. a. c. ziua la amezai s'a escat un groaznic foc în piață sus, (Strada mare nrul 16) din Orăștie dela gunoiul din curtea casei Dr. *Mihu* lăzindu-se în sus până lângă casele foste ale decedatului *Barcianu* unde este plasată și Tipografia „*Minerva*“, oficiul reg. de dare și cancelaria preturei. În timp de 3 oare a consumat 7 clădiri, grajduri, șopruri și alte olate. Paguba a fost circa 30 mii coroane, însă norocire că aproape toate au fost asigurate. Edificii cu birouri publice n'au căzut jertfă acestui nemilos incendiu, deși apă a fost puțină la dispoziție și în apropiere, nefiind introdus

încă apaduct în acest oraș. Pompierii voluntari locali au dezvoltat o bravă activitate având în ajutor miliția locală și poliția. După poziția materială a orașului ar fi de mare necesitate introducerea apaductului și o organizație mai favorabilă a poliției și a aparatelor pentru pompieri.

Un regat cu 50,000 de izule. Cu acest colosal număr de izule se poate lăuda regatul Norvegiei. O numărare exactă a izulelor Norvegiei fără de oficiile Romsdal și Dronthaim scoate 36,171 izule. Cu totul însă se dă cu socoteală a fi 50,000 de izule. De s'ar socoti și stâncile cu colinele acoperite, ar rezulta 150,000. Numai două din aceste nenumărate izule au peste 1000 kmtr. pătrați, 35 peste 100 k.m. dacă se adaugă, că aproape toate se despart prin strade fiordice și strâmtoari de mare, cam câte 10 km. în lățime de uscat; mai nici o izulă a Norvegiei nu zace mai departe ca de 100 km. de la teritorul uscat, deci zace ca niște monumente ale izulelor artificiale. La depărtarea de izulele artificiale lucră sau locul unde se fring valurile de stânci, sau prima cauză este cufundarea, cu care să împreună frântura valurilor. Nici o izulă nu se desface deodată și de o potrivă de toate combinațiile lor Sicilia stă în legătură cu Africa ca și când nu sar ținea de Europa. Irlanda încă a fost mult timp de continentul uscat.

— **Vieță fără sănătate** e numai un chin și de aceea să se îngrijească, să și-o păzească, ear celor ce le lipsește să caute mijloacele, ca să și-o recâștige. Cât de ușor o poți recâștiga chiar la boale lungi și învechite o dovedește mulțimea de scrisori de mulțămire, ce le capătă dl Albert Müller din Budapesta V. Vadász-u. 42/G. inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967 și dintre cari publicăm următoarea:

D-lui Albert Müller în Budapesta.

D-tale îți datorez cea mai mare mulțămire pentru invențiune d-tale. Am avut o durere grozavă de spinare și de cap și toate mijloacele și încercările au rămas zadarnice; numai cu ajutorul crucii duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967 am ajuns ear la deplină sănătate. Cu distinsă stimă Stefan Haiducovici, mașinist în Esseg.

De ce în unii ani să fac fructe și în alții nu? — Un jurnal german explică acest fapt în modul următor, și dă mijlocul de al vindeca. Când pomul este încărcat cu fructe, are lipsă de toată hrana ce-l este la îndemână pentru ca ele să ajungă să se coacă. Dar în acest timp se formează mugurii de flori pentru anul următor și dezvoltarea lor suferă din lipsa de hrană care este cheltuită de fructe pentru-ca să se coacă. Din cauza aceasta mugurii fiind slăbiți nu se dezvoltă și în anul ce urmează nu se fac fructe. Cauza răului fiind cunoscută o putem vindeca, dacă gunoim (ingrășăm) pomii încărcăți cu fructe și se susține că în Germania, acei ce urmăresc această metodă au văzut nu numai că

încetează intermitența aceasta, adevărat că în unii ani se fac fructe și în alții nu, dar chiar obțin fructe mult mai frumoase și mai gustoase decât în trecut.

Palatul unui curier de poște. Un correspondent englez ne raportează, că în orașul Drome din Franța s'a descoperit decurând un palat unic în felul său, într'un stil fantastic, de o curiozitate rară; proprietatea unui colportor (purtător) de scrisori din provincie. Acest edificiu pompos e construit cu mâna proprie, peatră pe peatră numai cu mâna. A lucrat la el singurel 26 de ani. Intre petricelele adunate sunt unele de o formă piramidală în diferite colori. El are etatea de 67 ani și în fiecare oară de recreație a lucrat ceva la palat. Pe lângă peatra cea pestriță a folosit vre-o 3500 saci de var și ciment, în preț de 4000 mărci (4800 cor.) Toată clădirea acum numără 1000 m. □ are 4 fronturi de câte 480 și 435 policari în lățime și e de 20 și 35 urme înalt. Un front e ca o moșeă arabică, în formă de biserică budhaică. Are gravat pe el temple, sarcafoage, statue figuri de femei, evangeliști figuri de moșe, animale, păseri, ingeri, fructe, zi, fructivități, preoți, evangeliști, crocodili etc. — Fundamentul e tare adânc. În mijloc, și-a săpat o criptă ca Faraonii. Jur-împrejur sunt latrine și catacombe cu figuri de peatră, elefanți, urși, tigrii, găște, pelicani, struți și fel de fel de zii. Aci locuște curierul de poște ca un prinț retras, de valurile lumii zgomotoase. Multă lume merge de-l admiră.

— **Cine scapă definitiv de durerile astmatice și reumatice?** Până de prezent aceste întrebări singur domnul Albert Müller (Budapesta, Vadász. u. numărul 42/G. a fost în stare să răspundă, de oare-ce rezultatul ce l-a ajuns prin crucea sa dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 este aproape de necrezut, pentru ceea-ce din partea bolnavilor reînșănătoșați primeste multe mulțămiri. O astfel de scrisoare i-a adresat dl Feit Janos cu ocaziunea anului nou din Biserica-albă:

Prea st. dle Müller!

Prind peana, ca să-ți exprim cele mai ferbinți mulțămiri pentru crucea R. B. Nr. 86967 ce ați inventat, pentru-că eu prin folosirea aceleia m'am vindecat pe deplin de durerile reumatice ce mă chinuiau de ani. Într'un timp zăceam în pat și nu mă puteam nici mișca; acum însă nu sunt silit să păzesc patul.

Pen ru-ce sunt Japonezii așa tari. Deși sunt Japonezii așa mici de statură, însă atât relativ la partea fizică, cât și la cea spirituală sunt de admirat. Această împrejurare au să o mulțamească ei modulul de viață. Exercițiile gimnastice le execută cu o suficientă energie, ear în mâncare sunt tare cumpătați. Soldatul japonez are mușchi de fer și memorie laudabilă. Pe cum s'a observat secretul facultăților lor de muncă și a trăiniei lor constă în întrebuintarea prielică a apei pe care o folosesc și înlăuntru

și pe din afară. Adesea un om bea 5 litr de apă pe zi; ear băi (scalde) calde fac foarte des cu apă ferbinte, apoi duși tare reci. Japonezii nu cunosc morbul de podagră și reumatismul. Fac foarte multă mișcare în aer curat; tutun (tâbac) și beuturi alcoolice folosesc de tot puțin. Cu calitățile ce le posed Japonezii pot fi de model la mulți cetățeni din Europa.

Cum caracterizează Moltke pe Rușii. Contele »Moltke«, marele strategic, carele a participat în 1856 la încoronarea Țarului Alexandru II. la Moscva, cu care ocazie a făcut mari studii asupra relațiilor de viață, s'a ocupat în deosebi a cunoaște relațiunile claselor de jos a poporului în privința caracterului și existenței sale, primind mai multe distincțiuni (decorații), își exprimă părerea și în împrejurările actuale de interes vital.

Despre poporul rus, zice cu recunoștință hotărâtoare, caracterizându-l, ca un popor păcnic și binevoitor, precum și acceptibil și dexter. Laudă ordinea și hrăstia, ce domnește între colosalele mase de popor. Soldatul rus să destinge prin ascultarea s'a și nemărginita lui dedicație; pecând arse o parte a palatului de iarnă în Petropole, văzu el un preot, ce ajută la scosul unor vase de preț din pivniți (capela mănăstirei) și restinduse către un soldat ce sta la gardă, unde era prmejdia »Vino grabnic, fiule, apărăte!« Soldatul încă elătină din cap și zise: »Prilaz« (poruncește) și să aruncă pricajit la post. Autoritatea inferioară secundează prompt pe cea superioară, simțul de subordonație este mai tare în rus, ca cri ce alt simț, rar să întâmplă să nu asculte de prepozit Când vede în vre-o armată europeană soldatul pe suboficerul său chefuit atunci se simte și el nemulțumit, și disconzideră, însă soldatul rus îndată îl ridică sau îl ia cu sine, și duce să doarmă și a douăzi îl urmează la raport. Vre-o inițiativă sau impuls nu prea posedă; unde să duc și să opresc au lipsă de conducător, ca să nu se gălăvească, »Țara noastră e bună, dar pe noi nu ne întrece nime, vino și ne dominează, exprimară solii către Rurk, când îi aduseră coroana.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat

De la 4 Septemvrie — 10 Septemvrie v. 1905.

<i>Dum</i>	4 Gyertyámos. Marcod. Orsova
<i>Luni</i>	5 Buteu, Ciachi-Gârbău Eperjes. Tince.
<i>Marți</i>	6 Arghiehat Lupșia. P. jon
<i>Merc.</i>	7 Baia de Criș. Capolnaș. Lăpușul românesc. Sârmașul mare. Vajdaháza Zern. și.
<i>Joi</i>	8 Brad Cernatu. Dobra Élesd Göröcsön Huedin Hodo. Ilbașfalău. Lecnița. Lipova. Luca. Panciova. Poiana Ra oșul de jos. Sânt-Miclăușul Sântă-Măria.
<i>Vineri</i>	9 Bgșa montană.
<i>Sâmb.</i>	10 Chișneu. Halmagiu mare. Idvor.

Dum'n. a 13-a după rusalii, ev. Mat. c. 21. gl. 42. v.

<i>Dum.</i>	4 M. Vavila	17 Lambert
<i>Luni</i>	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
<i>Marți</i>	6 Ar. Mihail	19 Ianuarie
<i>Merc.</i>	7 M. Nozont	20 Eustatic
<i>Joi</i>	8 † <i>Nast. Maria</i>	21 Mateiu
<i>Vineri</i>	9 † I. și Ana	22 Mauriciu
<i>Sâmbă</i>	10 M. Minodora	23 Tecla

Redactor resp. VASILIE DOMȘA protopresbiter.

ANUNȚ.

La tipografia noastră »Minerva«
să primește imediat

un culegător tipograf

cu experiențe în conducerea mașinilor.
Salarul va fi convenabil.

Asemenea să primește și un

ucenic

cu cel puțin 2 clase gimnaziale sau
reale, cu condiții favorabile.

Import de cafea și Tea etc.

Domnul **Romul Pascu**, comerciant în Fiume, posedă mare depozit de coloniale și fructe sudice (portocale, lămâi, mandaline). Efectuește prompt și culant tot felul de mărfuri de băcănie în pachete postale de 5 kilograme.

Asemenea exporează comande de cumpărări și vânzări de produse, precum: cucuruz, grâu, mazere, linte în cantități mai mici și cu vagonul.

Informațiuni și preț-curent la cerere să trimită gratuit, alăturând o marcă de 10 fil.

Să încurajăm serios pe
neguțatorii noștri români

Pentru 5 coroane

trimite 4½ chilograme (c. a. 50
bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

alez frumos, de rose, crin,
iorgovan, viorele, resedă, iasmin
și lăcrămioare. — Pe lângă
trimiterea înainte a sumei
sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII, str. Bezerédi nr. 3.

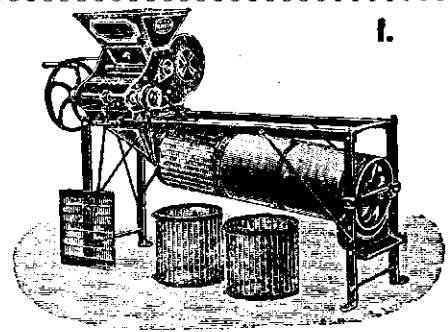
DE VÂNZARE

Casele din Orăștie în strada
mare a pielarilor nr. 23 și 23*
clădite de curând, în stare deplin
solidă, cu zidiri laterale economice,
pivniță și grădină mărișoară de
legume, sunt

de vânzare din mână liberă.

Sunt scutite și de darea statului
6 resp. 8 ani.

Doritorii să se adreseze la *Administrația noastră* sau la domnul
Nicolau Nicoară din str. Romo-
sului, la moara Kaess.

Mașină de treerat.

Cu prețuri moderate.
Conced și plățirea în rate so-
cotind 6% interese.
Liste speciale de prețuri servesc la
ori-ce cerere.

CARL F. JICKELI în Sibiu.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

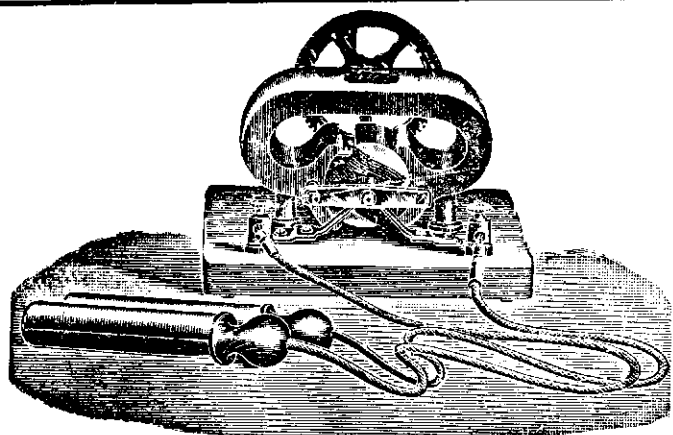
K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

Insertiuni și Reclame

cu prețuri moderate să primesc la adm. revistei „BUNUL ECONOM“!

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

Electricitatea este viață!

Dau sfat tuturor oamenilor de o construcție mai slabă să-și procure acest aparat, căci el conținând *electricitate, întărește nervii, reînnoește sângele, agerește simțirile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morhuri.*

Dr. *Bourg*, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin înțeluirea acestui aparat s'au vindecat nu numai *podagra, rheumatismus, junghinuri, hysterie, asthmă* în sute de cazuri, alinând toate acestea, unde măiestria și dibăci medicilor fu zadarnică, dar' a ajutat la toate boalele de nevrositate, *dureri de cap, coșcă, surdități de urechi, insomnii, hypochondrie*, cu deosebire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, uneori deja după cât -va ore o alinare miraculoasă și îndosechi la cele mai grele morhuri femecești aflară bolnavele tămăduire sigură și chiar la tenele în stare înecuvântată. Prețu. unui aparat mic complet **20 coroane.** (Nu mai puțin cu tare simțiri). Prețu. unui aparat mare complet **30 coroane.** (Pentru vindecarea suferinzi orcerbicoși). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREFRISA ELECTROPHORĂ 35-40
Budapesta. 1111 strada Aggteleki Nr 15/E.

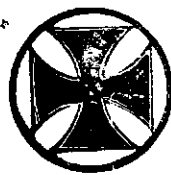
Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, uzui greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale* cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. *In cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndosechi*

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morhuri cari nu sunt folosibil la copii și femei de
mai vechi de 15 ani. constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

„MINERVA“ institut tipografic in Orăștie.

Efectuește ori-ce lucrări aparținătoare artei tipografice.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică
transilvană privilegiată ces. și
reg. de casse de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunt în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 12-52

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

33-52